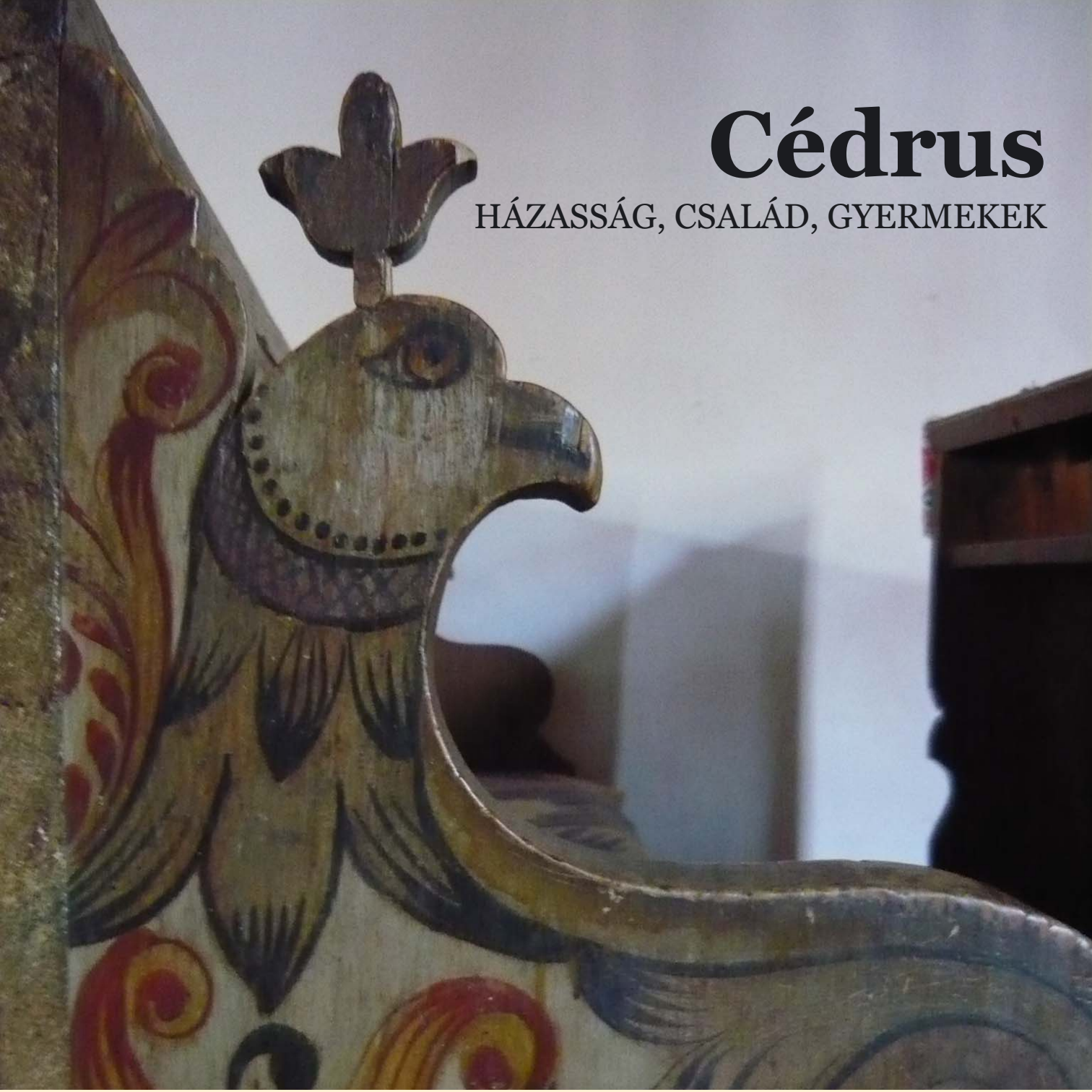

Cédrus

HÁZASSÁG, CSALÁD, GYERMEKEK

Cédrus

HÁZASSÁG, CSALÁD, GYERMEKEK

Családról, házasságról, gyermeknevelésről, a pályázat keretében elhangzott előadások interjúk és beszélgetések gyűjteménye II.

2013

ISBN 978-963-08-6649-1

Kiadja:

Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálati Iroda/Cédrus Református Egyesített Szociális Intézmény
www.cedrusbaja.hu

2013/II.

Felelős szerkesztő: Bánné Kiss Erzsébet.

Szerkesztőbizottság:

Bánné Kiss Erzsébet, Hernádiné Stefánkó Melinda Zsuzsanna, Pallós Boglárka, Szűcs Antalné

Az illusztrációk és a hátsó borítón Níivel Béla fotói láthatóak.

Borító terv és grafikai szerkesztés: Kántor József

Nyomdai munkálatok: Apollo Média Digitális Nyomda Kft. Baja

Beköszöntő

*„Ti gyermekek, fogadjatok szót szüleiteknek az Úrban, mert ez a helyes.
Tiszteld atyádat és anyádat, ez az első parancsolat, amelyhez ígéret is fűződik,
Hogy jól legyen dolgod és hosszúéletű légy a földön.
Ti pedig atyák, ne keserítsétek el gyermekeiteket, hanem neveljétek őket
Az Úr fegyelmeivel és intésével.”
(Pál levele az Efézusiakhoz 6:1-4)*

Kedves Olvasó!

A téma, melyet a Cédrus Kiadvány hónapról-hónapra szeretne az Olvasó figyelmébe ajánlani, úgy érzem kimeríthetetlen. Hiszen házasság, család és gyermekek dolgában sokan, sokfélét gondolunk. A sokféleségben, a sokszínűségben a megközelítések változóak lehetnek, de a lényeg reménység szerint ugyanaz. Elvehetetlen és elragadhatatlan az az érték, melyet e három gyöngyszem magában, vagy akár együtt is képvisel.

Nagyon izgalmas, s elgondolkodtató dolgok kerülnek elő mikor a kiadvány szerkesztő bizottsága összeül és elkezdni összerakni azokat az írásokat, azokat az interjúkat, melyeket szeretnénk megjelentetni. Ilyenkor természetesen előbukkannak olyan témák is, melyek indirekt módon csatlakoznak, kapcsolódnak az általunk fontosnak tartott témához, de mondhatjuk nyugodtan értékhez is.

Így ragadta meg figyelmemet és kezdtem tovább gondolni azt a beszélgetést, mely igazából csak egy néhány mondatos szóváltás volt egy kedves ismerősömmel. A szülői tiszteletről, tiszteletadásról beszélgettünk, melyben ez a kedves ismerős elmondta: igaz, hogy szüleivel tegeződő formát használnak a beszélgetésekben, de amikor találkozik velük, minden esetben magázva köszönti őket. Nagyon megfogott a tiszteletadásnak ezen formája és tovább gondoltam magamban, hogy vajon, hogy is van ez? Tisztelik-e a gyermekek szüleiket és vajon miben nyilvánul meg ez a tisztelet? Verbálisan? Szóban és tettben is? És vajon minden esetben méltó a szülő gyermeke tiszteletére?

A fenti Bibliai részt azért is választottam, mert úgy gondolom, hogy egyfajta kölcsönösség lakozik ebben a tiszteletadásban. Jó lenne mindig tiszteletre méltóknak lennünk gyermekeink számára és bizony jó lenne, ha mi magunk is, édesanyák és édesapák tisztelnénk és szeretettel fogadnánk el gyermekeinket olyannak, amilyenek. A kulcsszó ebben a viszonyrendszerben nem lehet más, mint a szeretet.

Őszintén remélem, hogy aki olvassa a most megjelenő írásokat, azokat is megéri az a szeretet, amely sugárzik és megmutatja magát még a betűkön keresztül is.

Bánné Kiss Erzsébet
intézményvezető

Alapvetés

HÚSÉG JÖVEVÉNYKÉNT

„Mert ahová te mégy, oda megyek, ahol te megszállsz, ott szállok meg. Néped az én népem, és Istened az én Istenem. Ahol te meghalsz, ott akarok meghalni én is, ott temessenek el engem! Úgy bánjék velem az Úr most és ez után is, hogy csak a halál választ el engem tőled!”

/Ruth: 1:16-17/

Olyan verseket választottam, amelyek költői megfogalmazását adják a hűségnek. Érdekes, hogy egy klasszikus értelemben vett novellában található ez a lírikus betét. Szeretnék beszélni e vallomás háttéréről, hisz nem véletlenül választottam ezt a szakaszt.

A Ruth könyve valójában egy családtörténet, szerelemmel és halállal, magánnyal és egymásra találással. Az események évezredek távlatában játszódnak, mégis az élet valóságában. A történet önmagában is nagyon érdekes, de talán még izgalmasabb, amit el akar mondani. Csúnya szóval az idegenkérdés, bibliai kifejezéssel a jövevények, otthonkeresők problémájával foglalkozik. A Biblia egyfelől realista: szívós küzdelemről és kitartásról beszél az idegenben.

Másfelől: a türelemről és a befogadásról, illetve annak gyümölcseről. A történet szól a nagyobb közösséghez, nevezetesen egy néphez, de egy-egy családhoz is, hisz mindez konkrét esetekben és helyzetekhez realizálódik.

Van még egy fontos teológiai üzenete is: Az ember a maga helyzetét, létét nagyon ritkán látja összefüggéseiben, mondjuk így: három dimenzióban. Sokkal inkább hajlamosak vagyunk leegyszerűsítve egyfajta csőlátásban szemlélni önmagunkat. A mindennapok feszültségében sematikus képet látunk: ma jó, holnap talán rossz és ezen egyszerű meghatározások rányomják a mindennapokra a bélyegüket. Jövevényként befogadást várni sokszor egyféle nézőpont alapján történik.

A Ruth könyve elmondja: az Úr Istennek is vannak tervei, ő is lát bennünket és gondol az életünkkel. Nem feledkezik meg rólunk. Életünk története és fonala beleilleszkedik az Ő elképzelésébe. Hívó emberek ezt tartják a legnagyobb célnak: „Életem és az Úr Isten akarata találkozzanak.” De ezt így is mondhatjuk a költővel: „Íme hát megelétem hazámat.”

Ezek után konkrétan a választott két versről kívánok szólni. „Mert ahová te mégy, oda megyek én is...” Amit szívekre szeretnék helyezni egy szóban: hűség. Ezt kíváncsít meg tőlünk az élet minden területén, természetesen a házasságban is. A hűségről nem, mint polgári erényről kívánok beszélni. Nem arra biztatok: tréningeztetek és gyakoroltjátok be magatokat, hogy ez az eszmény valóság legyen az életetekben. Miért nem?

Mint említettem az Szentírás a valóságról beszél, ezen belül az ember elesettségéről. Tudja nagyon jól, mi emberek nekifogunk, fellángolunk, és tele vagyunk jó szándékkal, mégsem úgy sikerülnek a dolgok, ahogy szeretnénk. Ennek oka: az életünk elidegenedett az Istentől. Igazából nem hiányzik, nélküle igyekszünk boldogulni, egy bizonyos távolságban toleráljuk, de úgy, mint az életünk alapvető meghatározottságára: nincs szükségünk. Sajnos ezt nagyon sokszor tapasztalom, olykor bele látok házasságokba, ahol egyáltalán nem rózsás a helyzet. Ezek után joggal tehetjük fel a kérdést: „Hogyan beszélhetünk akkor egyáltalán hűségről, nem valami délibábot kergetünk?” Milyen eséllyel lehetséges az élet valóságában a hűség? Kérjük Isten áldását a házasságkötésre. Így is mondhatnám: Őt kell segítségül hívni. Azt az Istent, aki lát bennünket és ismeri az életünket. Mint hallottuk, Neki is vannak tervei az életünkkel, segíteni kíván bennünket. Ő velünk akar maradni. Ő hűséges kísérőtárs szeretne lenni egy egész életen át. Ha a hűségünk megrendülne is, Ő kitart mellettünk. Az Ő hűsége nekünk is erőt ad. Mi, akik sokszor tanúi vagyunk házasságkötéseknek, lassan elmaradunk, Ő nem akar. Merjük megszólítani Őt, mi a szándéka az életetek felől? Vallom: az Ő gondolata és jelenléte életet munkál, nemcsak az ünnepnapokban, de a hétköznapiakban is. „Ő hűséges mindörökre, tőlünk is ezt kéri, és ebben segítséget ad. Még egyszer halljuk: - Mert, ahová te mégis, oda megyek én is....” Ámen

Bán Béla
református lelkész

Kötelékek

Pallós Boglárka:

Két nagymama, tömérdek unoka

Elérkezett az új tanév, az enyhét adó szeptember. Személy szerint nagyon vártam. Új könyvek illata, beszerző körút az írószerekben, izgalommal teljes várakozás, hogy kisebb gyermekem is, kinőve az óvodából, elkezdhesse tanulmányait egy számomra kedves intézmény keretei között... A felnőttek nagy része nyáron dolgozott és sokaknak nehézségbe ütközött a szünidő alatti felügyelet, étkeztetés, programszervezés megoldása, a csemetéik számára. Milyen jó annak a családnak, ahol a nagyszülők be tudnak segíteni...A mostani beszélgetésben, két nagymama tárja fel előttünk szerteágazó feladataik izgalmas alakulását. Barna Béláné Lídia és Puhl Péterné Piroska története, nem csak szerepeik hasonlósága, hanem az őket több évtizede összekötő barátság megléte miatt is figyelmet érdemel.

Bogi: Hogyan határoznátok meg magatokat abban az élethelyzetben és szerepkörben, amiben jelenleg tevékenykedtek?

Lídia: Részben nagymamaként, részben hitoktatóként, valamint a református gyülekezet tagjaként jelölöm meg a helyzetemet pillanatnyilag, de szeretnék főállású nagymama lenni és ebbe az irányba alakulnak a jövőbeli kilátásaim, miután az idén utoljára végzem a hitoktatás feladatát és ezt követően átadom a fiataloknak a stafétát, hogy ők is gyakorolják magukat ebben a szép hivatásban.

Piroska: Édesanya, nagyanya, dédanya vagyok, valamint a bajai református gyülekezet tagja. A szolgálat ott is és a családban is jelen van. Azt hiszem a nagymama, és „dédnagymamaság” nagy kegyelem és áldás az életemben, örömet adó, a bizalom és a biztonság jó érzésével tölt el.

Bogi: A titeket régóta összefűző barátság, valamint a hasonló élethelyzetből és feladatból adódóan, szinte szó szerint párhuzamosan alakul életetek.

Lídia: Óvodás korunkra nyúlik vissza az ismeretségünk, olyan öreg, mint mi vagyunk... Mostanság napi szinten hallunk egymás felől, sokszor együtt is ebédelünk. Mindig megbeszéljük az aktuális problémáinkat és örömeinket. Sok dologról egyformán vélekedünk, hasonló az értékrendünk és világlátásunk is, valamint a szolgálati területünk is egy helyre „hoz össze” bennünket.

Bogi: Piroskát kérdem, hogy mit jelent számára a sok éven átívelő barátságuk?

Piroska: Ez a barátság átfogja életünket, mert valóban, amióta emlékeim vannak, ott a Liduskának mindig helye volt. Közel laktunk, az óvoda jelentette a találkozási pontot, együtt jártunk oda is. Az egymást tanító főzőleckék, korcsolyázás... Aztán csínytevések is voltak persze a gyerekkorunkban, közös nagy élmények, fáramászások és egyebek, amibe egymást nagyon jól bele tudtuk vinni. Később egy teljesen véletlen adódó változás miatt, lakhelyünk is közel került egymáshoz, olyannyira, hogy

Jelenleg otthonaink ajtaja ötven méterre van egymástól. Annak örülünk, hogy lobogóval is tudunk jelezni egymásnak abban az esetben, ha a telefonjaink nem működnének. Sok közös élményünk közül meghatározó jelentőségű nekem, amikor ide-oda tekintgettem a világban, akkor Lídia már megtért ember volt-nem egy bűneit megbánó ember-, hanem az Atyához igazán megtért ember. Olyan jó volt ebbe a lelkiületébe, lelkiségébe, belesímulni, ő nyitogatta a szememet arra, hogy miket kellene elolvasnom a Bibliában, amelyek segítenének rajtam és mit jelent az, hogy nem az én akaratom, hanem az ÚR akarata teljesül.

Lídia: Eszembe jutott egy jó kis történet iskolás korunkból, a papírgyűjtés. Kölcsön vettük Piroskáék lovas kocsiját...

Piroska: Befogtam az öreg lovat...

Lídia: És elmentünk papírt gyűjteni, mert kiadták feladatként az iskolában. A Duna felé a korabeli TSZ telepen kínáltak nekünk papírzsákokat és mi a lovas kocsival elmentünk ezekért.

Bogi: Hány évesek voltatok?

Lídia: Hetedikesek voltunk, 13 évesek körülbelül. Felnőtt nélkül mentünk lovas kocsival, hárman, jól megpakoltuk a kocsit a papírzsákokkal, és ahogy jöttünk visszafelé, a ló megvadult és az egyik velünk kocsikázó társunkat el is veszítettük, leesett. Aztán bízattuk Piroskát, hogy fogja már meg azt a lovat, hogy megálljon a kocsi, hogy a harmadikat fel tudjuk venni... Ebből lett nagy kacagás, nagy élmény, azóta is megvan bennem, hogy....

Piroska: Hogy megőrzött az Úr bennünket, mert közben te is lecsúsztál.

Lídia: Igen? Erre már nem emlékszem.

Piroska: Igen. Mikor már nagyon húztam a Tünde száját szegénynek, akkor befékezett és akkor te is lecsúsztál, de közben az édesapámnak szóltak, hogy valami történhetett, mert mi nem a dunai főúton voltunk, hanem lementünk a homok útra, nézzen már utánunk. Szóval sok apróság volt, sok jó értelemben vett elhajlás, mert mondhatni, inkább „fiúsak” voltunk, mint lányosak.

Bogi: Ma már ezt nehéz elképzelnünk, hogy két fruska befogja a lovat és nekiindul toronyiránt... vagy akár Lídia két fia, vagy a te fiad esetleg fiú unokáid - a két kicsi - megcsinálná ezt, hogy lovas kocsival nekivágnak. Nyilván égneek meredne a hajunk...

Piroska: Eszembe jutott erről, hogy a palacsintasütésünk se volt kutya! Először megsütöttük nálunk, leterítettük a szőttes abroszt és úgy dobáltuk, mert fel akartuk hajigálni a palacsintát és persze elkapni is, ez eleinte nem ment hibátlanul. Aztán mentünk Lidusékhöz, mert mindig itt is megfőztünk, meg ott is.

Bogi: A gyerekkori kalandok után, meséljeteK valamit a saját gyermekeitekről, unokákról.

Lídia: Két felnőtt fiam van, akik három kislány unokával ajándékoztak meg, eddig. Nem tudom, hogy

mondjam-e, ne mondjam... de... van egy pocaklakó unokám. A születésnapom és névnapom táján, februárban fog érkezni a negyedik, akiről még nem tudjuk, hogy kicsoda pontosan, fiú vagy leány, de nagyon boldogak vagyunk, örülünk neki, hogy jön. Hát a nagyobbik unokáimmal kevesebb kapcsolatom van, ritkábban látom őket, ők messze élnek, de a találkozásaink nagyon melegek és szeretetteljesek. Legalábbis, így éltem meg a nyári együttlétünket is. A legkisebb unokámmal pedig különlegesen szoros a kötődésünk, nagyon közeli a kapcsolatunk, szinte az egész nyarat együtt töltöttük. Nagy sírás volt, amikor el kellett jönnöm Bajára Vácról, el is mondta ekkor a kislány, hogy „... amikor te mentél a vonattal, akkor én nagyon sírtam”.

Bogi: Lídia úgy tudom, hogy elég komoly utazásokat is vállalsz és áldozatot hozol azért, hogy te mész oda, ahol az unokáid laknak- ez a nagyobb fiad esetében országhatáron is túlmutat. Hogyan tudod ezt beütemezni? Hiszen dolgozol, a gyülekezetben is sok feladatod van.

Lídia: Iskolai szünetekben, illetve olyankor, amikor nincsenek óráim, akkorra időzitem az utazásokat és a kettő elfér egymás mellett pillanatnyilag. Nagy vágyam, hogy kötetlenebbül tudjak menni, szabadabb lehessenek, rendelkezésükre tudjak állni, amikor szükség van arra, hogy segítsek. A nagy utazásokhoz mindig megkapom az erőt, mert nem a magam erejében bízom soha, hanem fölülről kapok hozzá energiát és így összerendeződnek a dolgok, mindig helyére kerül minden.

Piroska: Nekem csuda jó dolgom van, mert mind a három gyerekem családja itt él Baján.

Van három saját gyerekem párjaikkal, van két fogadott gyerekem és összesen tíz unokám. Hozzá kell még tenni, hogy Hévízen is vannak fogadott unokáim. Hét a sajátjaimtól, három a hozzákapcsolódó, és van egy dédunokám. Ő most egy újabb fényforrás, fénysugár. A gyerekeimmel közel se volt annyi időm, foglalkozni mint az unokákkal, de azért velük is sok-sok közös élmény köt össze. A hétvégéken általában erdőbe, Dunára mentünk, sok közös élményt gyűjtöttünk, amíg élt a férjem. A férjem halála után a fiam rábeszélte arra, tegyem le a motorcsónak vezetését és tanuljak meg pecazsinórt kötni, ezzel egy új világ nyílt ki előttem. Az edzettségre szükség is volt, hiszen egymás után öt leány unoka érkezett és ezek mindig mind az öten együtt voltak nálam. Ilyenkor nagy élet volt a házban. A családi házban nem tűnt zsúfoltnak ez a sok ember, de amikor elhagytam eredeti otthonunkat és beköltöztem a Bara lakótelepre, ott az egész nappalit mindig be kellett ágyazni, hogy elférjünk. Lehetett rendezni gyertyafényes estét, összejöveteleket, nagy bulikat együtt a gyerekekkel. Erzsó barátnőm férje mindig azt mondta, hogy „Piró nálad egy szekrényajtó se fog maradni, itt mindig sátrak vannak, plédek az ajtókon”, ezen aggodalmaskodott, de minden megmaradt és mind jól van, köszöni szépen. A két kisebbik fiú unokával nincs annyi feladat, mert anyukájuk otthon van velük. Mégis nagy élményt adnak azok az órák, amiket

együtt tölthetünk. Ők sok mindenben mások, mint a lányok, természetesen. Mást játszom velük, másra kell figyelni, ők másra tanítanak. Mert mindenhol tanulunk, nem csak tanítunk, hanem tanulunk is. Az igénybevétel megvolt most a dédunokám esetében is, mert anyukának még volt egy éve az iskolából én bevállaltam öt szeptembertől júniusig. Nálam laktak fél évig, ezt követően pedig a „nappali ellátásért” voltam felelős.

Bogi: Akkor minden nap főztél-mostál?

Piroska: Főzés, teljes ellátás, teljes helytállás. Igen, igen.

Bogi: Véleményetek szerint miért jut a mai fiatal családok nagyszülőire ekkora feladat? Mivel függ össze, hogy nektek a mi életünkben - szabad így mondani -, nagyon mélyen ki kell venni a részeket? Mind időben, esetleg házi munkában, főzésben, anyagiakban. Miért lehet ez így?

Lídia: Olyan nagy elvárás van a fiatal felnőttek felé ma a munkahelyeken, hogy muszáj nekik besegíteni, különben nem tudnák ellátni a dolgaikat. Háttérrel kell biztosítani a fiataloknak, én azt érzem, hogy ott kell állni mögöttük és valamennyi terhet-amennyit átadnak-, levenni róluk. Tehát látom, hogy nagyon sok feladat van rajtuk és éppen ezért nem mindig egyszerű mindenben helytállni.

Piroska: Igen, szerintem is kell a háttér, hogy tudják a munkahelyükön is megállni a helyüket, nehogy olyan dolog történjen, ami mostanában gyakori, hogy tovább kelljen állni.

Bogi: A női szerepkör csodálatos ívét élheted meg azzal, hogy egyszerre lehetsz anyuka, nagymama, dédnagymama. Kérlek, mondj valamit az előzőeket összekötő párhuzamokról és különbségekről.

Piroska: Az anyai érzések, néha szorongató felelősséggel telnek meg. A „nagymamai életérzés” az egy szabad, független, bensőséges dolog. Hiszen nem csak azért voltam velük együtt, hogy a háttérrel biztosítsam, hanem mert mindig vágyakoztunk arra, hogy együtt lehessünk. Egy bizonyos korukig nagyon fontos volt, hogy hétvégeken a mamínál aludhattak, már pénteken érkeztek. Az ilyen alkalmak során volt idő „nagy eseményekre”, a húsvéti tojásfestésre készülődéstől, a mézeskalács sütéséig, akár a közös nyaralásokig. Aztán elérkezett az a korszak, amikor kitekintettek és már más program fontosabbá vált. A dédnagymamaság, egy óvó, megfelelni akaró, de nagyon ölelő, dédelgetős jó érzése az életnek. Mindeközben persze az embernek más dolgai is akadnak, és mind emellett nő, igen, valóban, a maga összes örömeivel és a maga összes nyűgével, a fiatalságtól, a változó kor nehézségéig.

Bogi: Lídiát kértem most, hogy szerinte, mik azok az értékek, érzések, mindennapi gyakorlati dolgok, amelyeket, mint nagymama át tud adni a leány unokáinak?

Lídia: Leginkább azt, hogy egy anyuka, vagy egy nagymama a szeretetével van jelen a családban. Azzal válik ez a szerep igazivá, hogy kényezteti a többieket, keresi a kedvüket, arra törekszik, hogy örömet szerezzen mindenkinek. Hál' Istennek a családom nagyon édesszájú és szeretik a süteményeket.

A két nagyobb unokám úgy fogalmazta, hogy Lidi mama te csak süssél, süssél, mert te meg a süteményeid szorosan összetartoztok. Nagyon fontos a dédelgetés, hogy keressük azokat a kapcsolódási pontokat, amelyekkel megörvendeztethetjük kicsi és nagy gyermekeinket, unokáinkat. Amikor itt vannak nálam-sajnos ez ritkábban fordul elő-, de akkor azt főzök, azt sütök, amit szeretnek, és mondják is, hogy Lidi mama te gondolatolvasó vagy, mert pont ezt akartunk enni, amit főztél. Töreksem arra, hogy a kedvükben járjak. Azt hiszem, hogy ezt látják is, és tovább örökíthetik majd, ha felnőttek lesznek.

Bogi: Az éleetek bizonyos szakaszaiban egyedülálló szülőként, nagymamaként kellett helyt állnotok, különböző okok miatt (özvegyiség, betegség). Ez az élethelyzet milyen kihívásokat hozott?

Piroska: A nehézségeket leginkább az anyai időszakban éreztem, valóban nagyon nehéz volt 37 éves koromban egyedül maradni. Erősen dolgozott bennem akkor az, hogy mit és mennyit adtunk ketten, és mi lesz ez után?... A nagymamaságnál tényleg mindent megkaptam az Úr Istentől, mert akkor már tudtam, hogy el lehet kérni Tőle azt, amiben segítséget érzünk, így ott nem éltem meg olyan küzdelmeket, mint az anyaságban. Békességet kaptam. És persze mindig mellettem volt a barátnőm, aki most is itt ül. Ha el kellett szaladni valamiért, ami éppen nem volt, akár az unokáim voltak ott és fennakadtunk valamiben, akkor ő jött és segített.

Bogi: Akkor ti tényleg egymás terheit hordozzátok. Elmondható, hogy a barátságotok nem csak a jó élmények estén maradt meg, hanem a nehézségekben egyaránt.

Lídia: Amikor anyukám megbetegedett, nagyon sokszor Piroska jött át és maradt nálam, mert nem lehetett őt egyedül hagyni, mindig kellett valaki segítség.

Bogi: Tehát akkor kölcsönösen tudtatok egymáson segíteni.

Piroska: Ha így visszatekint az ember, akkor azt látja, hogy igen, az Isten kezében megoldódott, és belesimult minden nehézségünk. Amikor én kaptam a nagyobb terhelést, akkor ő volt függetlenebb helyzetben és fordítva. Konkrétabban: én megfőztem valamit, ő megsütött valamit és hozta át nekünk, és így lett kerek a történet.

Lídia: Amikor egyedül maradtam, akkor nehéz volt apának is meg anyának is lenni, szerintem ez egy tudathasadásos állapot, egy nő nem is tudja betölteni ezt a két szerepet egyszerre. Lehetetlen ebben úgy helyt állni, hogy az embernek igazán nyugalma legyen, hogy most akkor én megtettem mindent. Igyekeztem megadni nekik mindent, amit a lehetőségeimtől tellett és most nagyon sokat kapok vissza, a felnőtt gyermekeimtől, hoznak-visznek, szeretnek, várnak. Még ha távol vagyunk is egymástól, de akkor is nagyon szoros a kötelék, a kapcsolódás, az egymáshoz tartozás.

Bogi: Az általad adott szeretet visszamosolyog rád és ezt az utódok is viszik tovább gondolom, a gyerekeknévelésük során.

Lídia: Igen. Nagyon szeretik a gyerekeiket, és ez így megy tovább, ők adják tovább azt, amit kaptak. Boldog vagyok, hogy szoros kapcsolat van a gyerekeim, meg az unokáim között. Mindkét fiam nagyon jó apa és ezért büszke vagyok rájuk.

Bogi: Piroska említetted, hogy a családokról készítesz feljegyzéseket.

Piroska: Ez itt is van nálam, nekem ez egy krónikás könyv (barna könyvecskét vesz elő) azt hiszem 60 éves születésnapomra kaptam a gyerekektől, és ebbe írom le gondolataimat, meg családfát, meg rokonságot, meg mindenfélének van helye és beosztása ebben a krónikában. Édes-, és nagyszülei, és dédanyai emlékeimről is írok benne. Ebből olvasnék fel pár sort:

„A szeretet együtt csúszik-mászik az aprósággal, együtt tipeg a tökmaggal és együtt fut az iskolással, és félre áll, hogy a kamasz felnőhessen.” (Hát igen, ez volt a legnehezebb a kamaszságukban, mikor jönnek a kajlaságok, amikkel szembesülni kell, és nem tudja az ember, ilyenkor nevésszen vagy sírjon.) Folytatva az előzőeket:

„A szeretet egész egyszerűen jelen van, amikor szükség van, hogy megfejtünk, helyre igazítsunk, és válaszokat adjunk.”

Ilyen és hasonló dolgokról vallok ebben a krónikában. Azt is hangoztatom, hogy a család bővülése: áldás. Ez volt a legnagyobb dolog az életemben és biztos, hogy ez a mindennapjaimat is nagyon jól karban tartotta, a sok-sok nyavalya és nehézség mellett. Ez egy igazi áldás!

Bogi: Köszönöm mindkettőtöknek, ezt a színes, időutazós, vasalógőzös, süteményillatú beszélgetést!

Cédrus Család

Beszélgetés dr. Gál Zoltánné Nagy Erzsébettel és dr. Gál Zoltánnal

Gyermekzsivajtól hangos pünkösdi vasárnapján a Zengő utcai ház. Erzsike néni és Zoli bácsi beinvitálnak sok utódot befogadó otthonukba. Kettejük kapcsolatáról, életük alakulásáról, családjukról beszélgetünk. Első kérdésem, hogy mikor találkoztak össze.

Erzsike néni: Ez bizony jó régen volt, több, mint 50 évvel ezelőtt. Pécssett jártunk konzervatóriumba, majd tanárképzőbe. Érettségi után kerültünk Pécsre, Zoli bácsi Nagykanizsáról, én Kecskemétre. Én csellótanárnak készültem, ő hegedű szakos volt. Eltelt egy fél esztendő is, és jöllehet ugyanabba az iskolába jártunk, egyetlen alkalommal sem futottunk össze. Egyszer a Zsolnay-palotánál mentem felfelé, ő meg jött szembe. Kicsit megrezzentem. Úgy láttam, hogy ő is. Hirtelen az a gondolatom támadt, hogy ő lesz a férjem. Annak ellenére gondoltam ezt, hogy nem is ismertem. Ebben az időben, bár még tanárképzős voltam, óraadóként a komlói zeneiskolában tanítottam. A zeneiskola igazgatójának Pécsen volt egy szimfonikus zenekara. A zenekari próbán ismerkedtünk össze. Ő az első hegedűben játszott, én a cselló szólamban. A zenekari próbák után egy darabig együtt mentünk hazafelé, mivel egy irányban laktunk. Közben beszélgettünk.

Bogi: Zoli bácsi miként emlékszik erre? Fel tudja idézni a találkozást, a romantikus összehozást?

Zoli bácsi: Én nem tudok annyira visszaemlékezni, Erzsike néninek jobb a memóriája. Hogy a zenekarban együtt muzsikáltunk, meg együtt mentünk hazafelé, arra már igen.

Erzsike néni: A város közepén volt az iskola, a hangversenyterem pedig a város távoli részén. Ha tehettük, együtt mentünk a hangversenyekre vagy zenekari próbára. Neves karmesterek dirigálták a koncerteket, világhírű szólisták jöttek, akiknek a próbáit mindig meghallgattuk. Ha több szabadidőnk volt, felsétáltunk a Mecsekre, ha csak egy órányi, akkor a közelebb levő pálos templomhoz vagy a Tettyére.

Bogi: Gondolták-e, hogy ez egy életen át tartó kapcsolat lesz?

Erzsike néni: Igen, gondoltunk rá. A fiataloknak akkor is nehéz volt állást kapni, lakást szerezni. Komlón szükség lett egy hegedű szakos óraadóra, így Zoli bácsi is oda került. Egy-két év elteltével mindkettőnket kineveztek. Egy véletlen folytán Zoli bácsi megtudta, hogy Baján zeneiskola igazgatót keresnek, és lakást is adnak. Megpályázta az állást, és így kerültünk 1967-ben Bajára. Először még albérletben laktunk, majd a Gárdonyi utcában kaptunk egyszobás lakást. 1970 októberében megszületett Kriszti, másfél év múlva Zsófi, hat év múlva pedig Zolika.

Bogi: Gyermekkorukban vallásos nevelésben részesültek?

Erzsike néni: Először Izsákon laktunk, egyházi iskolában kezdtem. Amikor államosították az iskolákat, akkor is jártunk hittanra. Hetedik osztályos voltam, amikor Kecskemétre költöztünk, ahol egy idős pap bácsi egyedül nekem tartotta a hittanórát. Emiatt nem akartak felvenni a gimnáziumba, de jó indulatú

tanáraim segítettek. Beírták a jellemzésembe, hogy úttörő csapattanácstag vagyok. Apuka műszaki ellenőrként felügyelte a gimnázium felújítását, megkérte az igazgatót, hogy vegyen fel. Így kerültem be a középiskolába.

Bogi: Mikor kötöttek házasságot?

Erzsi néni: Pontosan 1963. augusztus 26-án.

Bogi: Zoli bácsi is vallásos nevelést kapott? De kérdezem ezt gyermekeikről és unokáikról is.

Zoli bácsi: Igen. Szüleim is templomba járó emberek voltak, bár a mi gyermekkorunkban ez nem volt veszélytelen. Hittanra is jártam, és tagja voltam a Szívgyárdának. Ez azzal a kötelezettséggel járt, hogy minden egyes napon kellett valami jót cselekedni. Unokáink is hitben nevelkednek, szorgalmasan járnak a hittan órákra. A legidősebb, Dani idén konfirmált.

Bogi: Tudatosan tervezték a három gyermeket?

Erzsi néni: Gyermekszerető családban nőttünk fel, mindkettőnknél hárman voltunk testvérek. Két gyermeket mindenképpen szerettünk volna, de a harmadiknak is nagyon örültünk.

Bogi: Melyek voltak a fő értékek gyermekeik nevelése során?

Zoli bácsi: Arra törekedtünk, hogy szeretetteljes családi légkörben nőjenek fel, melynek alapja a hit, és hogy a keresztyén etika legyen életük fundamentuma. Ez az alapelv nagyban megkönnyítette a nevelésüket. Különbözőbb gondunk nem is volt soha. Hittanra persze nem járhattak Baján, mivel pedagógusok voltunk, de keresztapjuk, lelkipásztor lévén, hétvégeken mindig foglalkozott velük. A lányok nála is konfirmáltak, fiúgyermekünk azonban már itt, a bajai gyülekezetben.

Bogi: Erzsi néni, melyek azok az értékek, amelyeket szerettek volna átadni a gyereknevelés során és úgy érzi, hogy sikerült is?

Erzsi néni: Nekem a család nagyon fontos. A családszeretetet próbáltam gyermekeinkbe plántálni, hiszen én is ebben nőttem fel. Arra neveltem őket, hogy szeressék egymást. Most felnőttként is összetartanak, öcsém és húgom gyermekeivel is jóban vannak. Sikerült úgy rendezni, hogy unokáink sokat legyenek együtt.

Bogi: Nem nagy divat most 50 éves kötelékben élni, hanem mint az évszakok, vagy a ruhák színe, sokan úgy változtatják a partnereiket. Sajnos, házasságok esetében is ez dívik. Ha nem megy valami, mindjárt kenyértörésre kerül sor, és következik a válás. Lehet-e, van-e egyáltalán, és ha igen, mi lehet egy ilyen hosszú, gyermekáldásban és felelősségvállalásban gazdag házasság titka?

Zoli bácsi: Lehet, hogy az is nagyon sokat jelent, hogy foglalkozásunk, hivatásunk megegyezett, mindig volt közös témánk. Kényes dolog, ha férj és feleség egy munkahelyen dolgozik, de zenetanároknál ez néha kikerülhetetlen. Ennek hátrányait megértéssel és türelemmel viselte. Oktató munkáját magas

fokon látta el, pontos és szorgalmas volt, tanítványaival megszerettette a zenét. Erzsi néni nagyon tudott vigyázni gyermekeinkre. Mondhatom, hogy a terhek nehezét ő hordozta. Mindig mindenről gondoskodott, a gyerekek iskolai dolgairól, ruhájukról, étkezésükről. Mindent megtett, ami egy jó anyától elvárható. És összetartotta a családot, sőt, most már a nyolc unokát bevonva is ezt teszi. Egyébként az én édesanyám is és az ő anyukája is ilyen volt. Ott is a két mama volt az összetartó erő.

Bogi: Erzsike néni szerint mi a hosszú és jó házasság titka?

Erzsi néni: Titok nincsen. Ha volna, az evangélium intelmét kell szem előtt tartani: „Viseljétek el egymást szeretetben.” Kis- és nagy problémák mindig adódnak. Azt tisztázni kellett. Zoli bácsi talán még nyitottabb volt erre.

Bogi: Volt idő a munka mellett, hogy megmaradjanak a meghitt családi együttlétek?

Erzsi néni: Törekedtünk erre, ha megoldani nem is volt könnyű. A gyerekek délelőtt iskolában voltak, mi pedig a zeneiskolában délután, az esti órákig tanítottunk. De a szabadidőt mindig együtt töltöttük. A nyári szünetben például a gyerekekkel kempingeztünk. Kiskoruktól kezdve jártak Szófiában, Berlinben, Rómában...

Bogi: Régmúlt időkben természetes volt, hogy több generáció él együtt. Önök jelenleg is így élnek. Mi ennek az előnye?

Erzsi néni: Nekünk megadta a Jóisten, hogy három unokánkkal együtt lakhatunk. Nem úgy van dolgunk, mint a fiataloknak, hiszen ők nagyon sokat dolgoznak. Türelmesek vagyunk, könnyebben elnézünk dolgokat az unokáknak. Az itthoni feladatokat én csinálom. Ha az unokákról van szó, mind a kettőnknek ott a füle. A prédikálást nem tartjuk jó módszernek, hiszen a gyerekek azt a példát követik, amit a családban látnak.

Cédrus Gyöngyszem

A Református Kismamaház a krízisbe került családokért

1996. novembere óta működik Miskolcon a Lorántffy Zsuzsanna Református Kismamaház, amely szállást, ellátást, oltalmat, menedéket nyújt azon anyák és gyermekeik számára, akik bántalmazás, súlyos szociális problémák, krízisbe került párkapcsolatok miatt ideiglenesen hajléktalanná váltak.

Mi is az a segítség, amit az itt lakó családok kapnak? Csupán a fiziológiai szükségleteik kielégítése? Szállás és teljes ellátás anyának és gyermeknek egyaránt a törvény adta kereteken belül? A súlyos krízis elhárítása, átmeneti megoldása? Mindezek valóban a mindennapi segítség részei, és ezek azok az okok, melyek miatt szükségessé vált az intézmény létrejötte, annak érdekében, hogy anya és gyermeke együtt maradhasson. A Kismamaház működése kezdete óta több mint 400 családnak nyújtott, nyújt segítséget. A családgondozók egyéni esetkezelése személyre szabott megoldásokat kínál a rászoruló családoknak. A tartós krízisben levők a Továbbléptető Program segítségével, a Kismamaházban való tartózkodási idő leteltével az Alapítvány lakásaiban önálló életvezetést folytathatnak. Valójában azt szeretnénk, hogy a családok képessé váljanak az önálló életvitelre, ehhez nem elég az anyagi és infrastrukturális feltételek biztosítása a törvény adta keretek pontos betartása, hanem olyan szeretetteljes légkör megteremtése kell, mely bizalmat kelt és hitet, reményt ad a családok számára. Egy mosoly, egy kézfogás, egy jó szó, beszélgetés is éppoly fontos segítség, mint a mindennapi kenyér. A Kismamaházban családi légkörben, a mindennapos áhítatok, éneklések, beszélgetések által szeretnénk segíteni az édesanyák lelki-hitbeli megerősödését. Fontos számunkra, hogy Istenünk befogadó szeretetét, kegyelmét megtapasztalhassák, átélhessék, igyekszünk a mindennapokban, a családok gondozása során mindezt közvetíteni.

Szeretnénk a családi, Istenben bízó, féltő légkört megteremteni, melyben az anyák és gyermekeik érezhetik, hogy fontosak, van remény és lehetőség az újrakezdésre.

Számunkra nem munka, hanem hivatás, szolgálat a szívből fakadó segítségnyújtás.

2013. május 29.

A Kismamaház munkatársai

Sajátosan különleges „fogyatékkal élő” gyerek a családban”

Pallós Boglárka: A négytagú család minden tagja időt szánt arra, hogy leüljünk, egy meghitt, nyugodt helyen és kérdezhessék arról, ami sokszor nem „kirakat téma”. Arról, amire sokszor nincsen magyarázat, arról, amit nem minden család tud elképzelni, felfogni vagy elfogadni. Kérdezem, hogy milyen érzésekkel és tapasztalatokkal teli az ő életük a két felnőtt fiúk nevelése által. A kisebbik gyermek, Ádám, egy jelenleg ismeretlen eredetű - bár sokféle feltevés létezik a kialakulását tekintve-, pervazív fejlődési zavarral él együtt, amelyet úgy hívunk: autizmus. Családtervezésről, születésről, a nehézségekről és a szépségekről beszélgettünk, ebből szövődik össze a családi szöttek.

Sághegyi Péterné: Mindig is szerettem volna legalább két gyereket, amikor Csabi óvodás volt, akkor sokat kérdezte, hogy mikor lesz testvére.

Sághegyi Csaba: Haloványan emlékszem.

Sághegyi Péterné: Úgy adódott, hogy elég hosszú idő után született az Ádám, 8 és fél év korkülönbség van kettőjük között. Ez a családtervezés része a dolognak. Melyik részére vagy kíváncsi?

Pallós Boglárka: Mindenre, amit elmondasz, ami megosztható.

Sághegyi Péterné: Kb. másfél éves koráig nem volt az Ádámmal semmi probléma, legalábbis nem vettük észre, hogy valami gond lenne. Talán azt észleltük inkább, hogy kicsit gyorsan is fejlődött, mert már majdnem beszélni kezdett, mikor még menni nem tudott, de ha kérdeztem, akkor már válaszolt. A kekszre kekket mondott. Menni nem tudott, csak ülni.

Sághegyi Péter: De már bilizett.

Sághegyi Péterné: Igen. Cumizni nem cumizott, csak játszott, a kis kezében volt a cumi és olyan aranyosan játszott vele mindig. Kapott egy torokgyulladást, ami átment egy középfülgyulladásba és végül tüdőgyulladásba. És akkor nagyon beteg lett. Azt hittem, hogy nem marad meg. És attól kezdve olyan, mintha nem gyógyult volna meg teljesen. Ezután nagyon visszaesett a fejlődése. Úgy, hogy a beszédkézsége teljesen elveszett. Először azt hittük, hogy nagyot hall, mert nem válaszolt a kérdésekre. Nem fogadott szót, de valamit meg azonnal meghallott. Például azt, hogy megyünk sétálni, azt rögtön. Vittük mindenhova, több helyre. A bölcsődében azt mondták, nincs a gyerekeknek semmi baja, higgyem el, hogy nincsen. Én elhittem, csak láttam a két fiam közötti különbséget, hogy itt valami nem stimmel, valami nagyon nem stimmel. Küldtek Nevelési Tanácsadóba, ott azt mondta a nevelési tanácsadó, hogy vigyem haza, nincs a gyerekeknek baja.

Próbáltam vinni pszichológushoz, meg mindenhova, hogy nincs a gyereknek baja, nincs... Nagyon rossz volt, mert nem kommunikált. Azt hallott meg, amit akart, nem fogadott szót, de ne szeressem meg úgy, szabályosan, hát szóval valahogy nagyon nem stimmelt. Kb. egy év múlva jött egy nő hozzánk látogatóba, hogy Szegeden van egy bentlakásos intézmény, ahol kivizsgálják. Ott olyan eredményt kaptunk, hogy a gyerek skizofrén.

Sághegyi Péter: Gyermekkori skizofrénia, de mellette volt egy második, az autizmus, de az még kérdőjeles volt.

Sághegyi Péterné: Akkor kapott gyógyszert, és egy kicsit jobb lett az állapota. Akkor már nyugodtabb, kezelhetőbb volt. De az lett az eredménye, hogy meghízott a gyógyszerek mellékhatásától.

Sághegyi Péterné: Etelka néni, fiúnk egyik volt pedagógusa jobban belelátott abba, hogy Ádám hogyan viselkedik otthon a családdal és hogyan viselkedik a közösségben. Ő mondta, hogy ez a gyerek autista, ez biztos. Akkor elmentünk a Balázs Anna Oktatóközpontba és ott megállapították nála ezt a diagnózist. A gyógyszert fokozatosan csökkentették, visszavették. Ezután elkerült Kecskemétre... nem kívánom senkinek, azt az időszakot.

Pallós Boglárka: Távol volt tőletek?

Sághegyi Péterné: Igen, nekem nagyon keserves volt. Bentlakásos intézetbe került.

Sághegyi Péterné: Eljött az iskolás kornak az ideje és a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság jelölte ki neki a kecskeméti intézetet. Baján akkor még nem volt semmilyen lehetőség, Ádám számára. Akkor igyekeztem minden követ megmozgatni. Annyit sikerült elérni, hogy indítottak egy első osztályt, de intézményileg se volt felkészülve akkor még Baja erre. A vége az lett, hogy egy évet egy korrekciós osztályban végzett, aztán mikor mégis áttették Kecskemétre, akkor ismét kellett ott az elsőt járnia. Baján járt egy elsőt, ott meg ismét elsőt. Kecskeméten bentlakásos volt, hétfőn reggel vittem, pénteken ebéd után hoztam, hetente fordultam kettőt Kecskemétre.

Pallós Boglárka: Hány éves volt Ádám, mikor így kiszakadt a családból?

Sághegyi Péter: Hét.

Sághegyi Péterné: Nem Péter, nem hét éves volt, idősebb volt. 94-ben ment, 9 éves volt.

Pallós Boglárka: Mennyi időt járt oda?

Sághegyi Péter: Kecskemétre 10 évet, 18 éves koráig. A 8 általános után volt még két év valami szakosító, pontosan nem tudom.

Pallós Boglárka: Kimondottan autista tagozat volt?

Sághegyi Péter: Nem, nem volt ilyen, hogy csak autista tagozat, vegyes felvágott volt ott. A Kecskeméti

Működött, de oda Ádámot, mint bajai gyereket nem vehették fel. Nem voltak olyan állapotok akkor, mint manapság.

Sághegyi Péterné: Úgy emlékszem, hogy arról is szó volt, hogy ott kell hagyni bentlakásosban és majd átviszik abba az iskolába. Minden nap majd hozzák-viszik, csak ez a feltétel akkor nem teljesült. A dolognak nézzük a jó oldalát: megtanult szépen olvasni, írni és sokkal kezelhetőbben került haza. A kapcsolata a családdal, ahogyan az óvónője megfogalmazta a szakvéleményt róla: az anyukája türelmét végsőkéig kihasználja, az apjától sokkal többet elfogad, és legjobban a bátyja az, akire hallgat, aki leginkább tud rá hatni.

Sághegyi Csaba: Hogy hogyan, azt meg nem mondom.

Sághegyi Péterné: Amikor '90-ben, az Adriáról hazajöttünk, Csabi fiam fogta a búvárkönyvét, amiben a csigák vannak és az Ádám kívülről megtanulta a csigákat, nem tudom mennyi idő alatt, de utána szépen elmondta őket.

Sághegyi Péterné: „Gyere Ádámka, ezeket szedtük a tengerparton,” És olyan szépen megtanulta, pedig akkor még csak 5 éves volt, amikor először volt a tengeren.

Pallós Boglárka: Mikor rádöbbsentetek, hogy Ádi más, mint a korcsoportja, akkor ez hogyan alakította a családi viszonyokat, a ti párkapcsolatokat? Amikor az embernek van egy nyolc és fél éves nagyfia, hogyan lehet számára elmondani, hogy tudjuk ezt elfogadni, földolgozni? Kaptatok-e válaszokat? Ki hogyan reagált?

Sághegyi Péterné: Én nagyon nehezen, nagyon sokáig nem akartam elhinni, hogy Ádi nem gyógyul meg. Úgy éreztem, teljesen magamra maradtam a saját fájdalmammal, a lelki problémámmal, iszonyúan sokat sírtam. Kiderült, hogy az Ádám gyógyíthatatlan. Ez akkor volt, amikor vittük nagyothalló vizsgálatra, mert azt hittük, hogy probléma van a hallásával és ráírták, hogy pszichiátriai kezelés, akkor már sejtettem, hogy baj van. Ere pár nap múlva meghalt édesapám. Úgyhogy... mély szakadék következett. És ilyenkor úgy érzi az ember, hogy egyedül maradt, hiába van család körülötte. Nekem Csabi nagyon sokat segített, rengeteget. Mindenben. Ha arról volt szó, hogy az Ádámra felügyelni, akkor is. A családban is nagyon sokat. Apának megvolt a munkahelye, nekem is, nem tudom, hogy ő hogy élte meg Ezt azt egészet. Tulajdonképpen sokáig éreztem, hogy nem igaz az, hogy mindez velem történik. Nem akarom elfogadni, nem, nem... Miért pont mi? Miért a mi családunk? És egészen addig ilyen nehéz volt, amíg egy reggel elindultam dolgozni. Jött egy kamion és fogtam a két gyereket, hogy majd megyek kifelé. Az utolsó pillanatban, mintha visszahúztak volna. Gondoltam, hogy majd holnap is jön busz is, meg kamion is, majd én elintézem a gyerekek sorsát és a sajátomat is... És este jött Péter unokaöccse. Hogy

hallottuk-e mi történt a Szent László utcában? Egy kisgyereket elütött az autó és ott halt meg a kezei között. Mondta, hogy látta, ahogy elüti az autó. Megállt- nem tudom, hogy ő szembejött-e, vagy mögötte-kiugrott az autóból, mindjárt megfordította a gyereket, de a gyermek akkor már nem élt. Ez döbrentett rá, hogy ilyet nem csinálunk, ilyet nem szabad, és hogy így kell élni, együtt ezzel és ebből kihozni a lehető legjobbat. Összeszorított foggal, kínnal, ha kell, de végig fogom csinálni. Aztán attól kezdve könnyebb volt elfogadni. Most meséljenek a többiek, én meg egy kicsit lehiggadok, és akkor majd megint mesélek tovább.

Pallós Boglárka: Hogyan tudtátok elfogadni azt, amikor kiderült, hogy az Ádám állapota, nem változik alapvetően?

Sághegyi Péter: Abszolút nem örültem neki, de én mindig, világ életemben praktikus módon fogtam meg a dolgokat. Amire nincs befolyásom, azt úgy kell elfogadni, amilyen. Amire van befolyásom, és nem tetszik, meg kell próbálni megváltoztatni, azt viszont az utolsó leheletig, foggal-körömmel, az általam helyesnek vélt módon. Ez a dolog, ez nem tetszett, de erre nem volt befolyásom. Intézetbe semmi szín alatt, mert én úgy voltam vele, hogy ő akkor is az én gyereke. Persze, amikor ilyen problémák vannak, annak a kezelése mindig kettős, egyrészt a családon belüli része, másrészt az azon kívüli. Nekem a viszonyom az mindig kicsit békésebb volt, talán türelmesebb voltam az ő irányába, mint máshoz. A munkahelyem abban az időben a Távfűtőmű volt, 12-24, 12-48 óra beosztásban, rengeteg szabadidővel. Ezekre az időkre mindig szerveztem plusz elfoglaltságokat, tehát munkát. Amikor megengedték a magántaxizást, akkor taxiztam – mindezt mellék munkában. Motoros távirat kihordást vállaltam, aztán később a közvélemény kutatásba, tizenhét és fél évet két cégnek a területi instruktoraként lehúztam. Aztán eközben hogy ne unatkozzak, építettem két házat.

Pallós Boglárka: És akkor Marika volt a fiúkkal?

Sághegyi Péter: Ha én nem vagyok otthon, akkor nincs más, csak ő. Ádám 10 évet volt Kecskeméten. De ezeket is, mint elkerülhetetlen dolgokat, praktikus szemlélettel, mindig igyekeztem összekombinálni, belefoglalni bizonyos dolgokba. Sokfelé utaztam, közvélemény kutatás szempontjából is szerte a megyében. Elindultam pénteken reggel itthonról, csináltam valami kutatást Jánoshalmán, Tompán, Kiskunhalason, az embereimnek kiadtam a munkát. Következő állomás Kecskemét, az Ádámmal. Onnan jöttünk haza, Solt, Kalocsa, Dunapataj, az ottani munkatársaknak is adtam feladatot. Dúsnokon közben egy benzinkút felmérését is csináltam. Ádi addig is hallgatta a zenét az autóban, és aztán estére szépen haza értünk. Mindig összeszerveztem, hogy feladat is legyen, pénzt is keressünk, s közben mindent elintézzek. Mindig abból kell főzni, amink van. Nekünk ez jutott, én ebből főztem.

Pallós Boglárka: Csabi?

Sághegyi Csaba: Sokkal szűkszavúbb vagyok, állítólag lényegre törő, mások szerint nagy dumagép. Amikor kiderült, hogy mi a helyzet, akkor azt eléggé nehezen vettem, néha még a mai napig hajlamos vagyok egy-két dologban enyhén „bepánikolni”, ezt idézőjelben gondolom.

Pallós Boglárka: Hogy érted ezt?

Sághegyi Csaba: Ha valamilyen téren közlik, hogy baj van, vagy sűrűsödnek a felhők – ma már nem nagyon jellemző ez rám, de akkor jellemző volt-, megrémültem, hogy „Jaj! Most mi lesz?” És akkor bizony olyan sötét a jövő és kicsit tele van félelemmel. Volt bennem félelem rendesen. Mi lesz az én jövőmmel? Ádámmal, a kettőnk jövőjével? Jaj Istenem... Még nem voltam hívő, szóval nem volt „jaj Istenem”... Ezt a félelmet Ádám magatartási, érzelmi gondjai is táplálták bennem. Akkoriban nagyon nehezen kezelhető volt. Mindennapos dührohamai gyakran engem is feldühítettek. Szóval eléggé kemény évek voltak akkor.

Pallós Boglárka: Jelenleg Ádinak vannak dühkitörései?

Sághegyi Csaba: Nem, már nagyon régóta elmúltak. Nem tudom pontosan, hogy mi miatt, de az a lényeg, hogy azzal együtt, hogy azok elmúltak, a félelmek nagy része is. Ádám egy angyali valaki, azóta. A maga hullámhosszán nagyon jó és könnyű vele kommunikálni. Anyu nem ezen a véleményem van szerintem... Velem sokkal könnyebben kommunikál ma is. Ádám körül rendeződni látszódtak a dolgok, plusz még, hogy bekerült ide hozzátok is... (Cédrus Református Intézmény Fogyatékosok Nappali Intézménye) Még akkor nem nagyon tudtam felmérni, hogy ennek mennyire örül, de éreztem, sokkal jobb, hogy itt van Baján. Ezen túl még az is segített, hogy közelebb kerüljünk egymáshoz, hogy közben megnősültem, elköltöztem Bajáról. Hét évig itthon se voltam és megéltem azt, hogy Ádám hiányzik, én meg neki. Amikor a sajnálatos válásom megtörtént, akkor visszajöttem. Ádám ennek nagyon örült, meg én is, hogy a közelében lehetek megint. 4 éve jöttem haza. Ádámmal szerintem nem hogy könnyebb, hanem jobb az élet, mint valaha bármikor.

Sághegyi Péterné: Igen.

Sághegyi Csaba: Szóval, régen voltak nehéz körülmények... Aztán ezek rendeződtek, és Ádámmal az élet sokkal szebb, és jobb.

Sághegyi Péterné: Nagyon nehéz ezekről beszélni, a régi dolgokról, mert feltépődnek a sebek újra. De az biztos, hogy van valami, ami segít. Ahhoz hogy megértsd, elmondom, hogy gyerekkoromban római katolikus nevelést kaptam. Ha tetszett, ha nem, mindig ott kellett lennem a templomban. Miután kikerültem a kiskori kötelezettség alól, már nem foglalkoztam különösebben azzal, hogy menjek templomba. Viszont a szó szoros értelmében mindig vonzott nem a vallás, hanem Jézus. Maga Jézus. Mindig.

Sághegyi Csaba: Tudom honnan örököltém.

Sághegyi Péterné: Ha meghallottam, hogy róla beszélnek, a mai napig úgy vagyok, hogy megpróbállok közelbe kerülni valakihez, hogy halljak Róla. Aztán, amikor bemutatták itt Magyarországon a Ben Hur című filmet, elmentem az egész családdal, akkor még Ádám nem volt meg, és kezdett megint foglalkoztatni komolyabban a hit Miután megnéztem azt a filmet és a párttitkár elvtárs tartott róla politikai előadást, és mondta, hogy nyugodtan elmehetek, szívesen fogadnak. Akkor döbbsentem rá, hogy a párttitkár elvtárs jobban ismeri a Bibliát, mint én. A katolikus pap anno, a kezembe adta a képes Bibliát, valamikor tizenéves koromban. A mai napig megvan, nagy becsben tartom. Innen indult az egész. Amikor Ádámot vártam, úgy örültem, hogy most bővül a család. Kértem Istent, hogy vigyázzon ránk. De nem jártam én se templomba, se sehova. Amikor megszületett és nem volt semmi probléma, olyan örömmel mondtam Istennek, hogy olyan boldog vagyok, de nem jártam templomba. Ezt csak én úgy, magamban intéztem. Amikor Ádám beteg lett, akkor úgy imádkoztam, hogy édes Istenem tartsd meg nekem ezt a gyereket, nagyon szeretném, hogy megtartsd! Most lehet, hogy azt hiszik, hogy nem vagyok ép, de nem érdekel, akkor Isten megkérdezte tőlem, hogy: „Bármilyen áron akarod te ezt a gyereket? Bármilyen áron?” Mondtam: bármilyen áron. Ne vedd el tőlem! Megtartotta így. Tulajdonképpen vele- én azt mondom, hogy egy kis angyalkát kaptunk. Mert tanít. Engem türelemre tanít.

Pallós Boglárka: Engem is tanít.

Sághegyi Péterné: Nagyon sokat tanulunk tőle. Időnként van olyan érzésem, hogy miattunk kellett, hogy itt maradjon, hogy akkor nem vitte magával.

Egy nagyon nehéz időszakot éltünk, amikor egyszer Csabi haza jött 17 évesen...

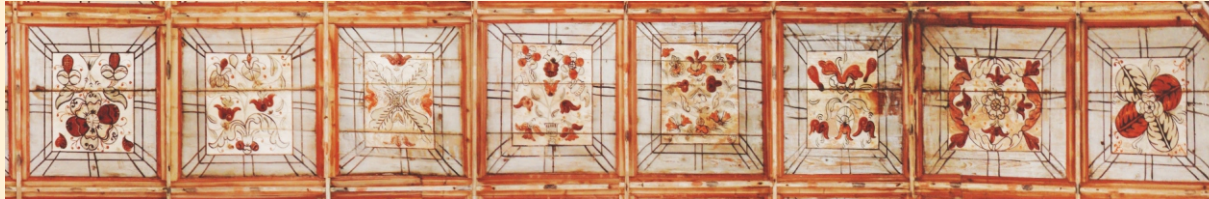
Sághegyi Csaba: 18.

Sághegyi Péterné: ...hogyan találkozott egy keresztyén közösséggel és talán ő, oda megy. Aztán mindjárt megijedtem, hogy hova megy a gyereke? Gondoltam odamegyek, meghallgatom és ha kell szétcsapok köztük, ha nem azt csinálják, ami nekem tetszik. Aztán elmentem...

Sághegyi Csaba: Elment és ott ragadt.

Sághegyi Péterné: Elmentem velük és ott ragadtam. Ott kezdtem megérteni azt, hogy tulajdonképpen, Isten nem haragszik rám, hogy ilyen az Ádám. Valami céllal adta. Tudod, amikor Ádám Kecskeméten volt és nekem is utaznom kellett a munkahelyemmel, a főiskolával is továbbképzésekre, mindig kétségbe voltam esve: Jaj Istenem, mi lesz, ha velem történik valami? Mi lesz akkor velük? Ahogy elkezdtem járni

Ebbe a gyülekezetbe, és elfogadtam, megértettem azt, hogy Ádám egy ajándék, így ahogy van, és Isten így szereti, ahogyan van, és a többieket is, engem is, azt vettem észre, már Pesten vagyunk és nem félek. Nyugalmat adott. Teljesen biztos voltam afelől, hogy ha velem bármi történik, nekik nem lesz semmi bajuk, nem kell aggódnom miattuk.

Pallós Boglárka Ti tehát nem mehettetek el soha úgy az utcán, vagy nyaralni, vagy bárhová, hogy ne tűnt volna fel bárkinek, hogy Ádám más.

Sághegyi Csaba: Fiatalként nagyon izgatott az, hogy mások mit gondolnak, mint mondanak rólam, a családról, Ádámról. Mint a legtöbb fiatalnak, nekem is ez nagyban meghatározta a belső világomat. Változnom kellett olyan irányba, hogy tudjam biztosan, hogy nem mások mondják meg, hogy nekem mi a jó. Mi a jó és mi az érték a mi családukban. Ezt mi határozzuk meg, mert mi nem az ő életüket éljük, én a magam életét élem, ennél fogva mások véleménye az nem számít. Ezt ésszel, sokkal korábban felmértem, mint amennyire belül átalakultam ilyen irányba. Annak örülök, hogy ez nagyon jól sikerült. Tehát előfordulhat, hogy néha hátrány, de sokkal többször előny, mint hátrány az, hogy mások véleményét meghallgatom, de idézőjelben, egyáltalán nem érdekel, és hát ezt jó értelemben kell érteni. Tehát, a dolgokat a maguk szépsége, meg értékei szerint - mert mindenhol van érték és szépség-, tudom nagy örömmel fogadni és Ádámban nagyon sok érték és szépség van. És persze az én környezetem is lecserélődött.

Pallós Boglárka: Nagyon széplelkű, szelíd Ádámot neveltek. Alapjába véve a családban dől el, hogy ő ilyen lett. Egyszer valaki mondta nekem, Péter vagy Marika, hogy ti elhatároztátok, hogy nagyon odafigyeltetek arra, hogy Ádám szelíd legyen.

Sághegyi Péter: Igen, én mondtam. Elég erős alkat Ádi, mint ahogy látszik is. Ha ez még agresszivitással párosul, akkor végképp kezelhetetlen. Ezért mondtam, hogy a másik irányba kell tudatosan menni, még ha ez gyámoltalanságnak tűnik is.

Sághegyi Péterné: Ádám előtt nem lehet mérgelődni, haragot tartani. Mert akkor el érzékenyül és kárt tesz magában. Meg kell nyugtatnunk, hogy nem rá haragszunk. Szépen el lehet simítani. De órák múlva is emlékszik és eljátsza azt, hogy mi is történt.

Pallós Boglárka: Újra éli, sokszor elmeséli, ami feszültséget okozott benne, hogy oldódni tudjon.

Sághegyi Csaba: Hogy milyen memóriája van? Azt te el nem hiszed! Egy éves koráig is képes visszaemlékezni. Olyan dolgokat mesél el, mint például, amikor ő még a rácsos kiságyban kapaszkodott. Pedig akkor még a másik házban laktunk. És akkor mi csak nézünk... Hogy ez igen! Hol volt az ágya, amikor mi felvittük.

Pallós Boglárka: Az látszik Ádámon, hogy vannak különlegesen jó képességei, különleges részképességei. Kiváló a memóriája, mindenre emlékszik. Mindent szituációs környezetében raktároz el és úgy idézi vissza.

Sághegyi Péterné: Úgy látom, hogy folyamatosan fejlődik. Most, hogy ezzel a színdarabbal készültetek, azt vettem észre, hogy sokkal többet beszélget. Talán közlékenyebb kicsit, ha kérdezek és nem történt vele semmi olyan, amit ő úgy élt meg, hogy vagy nagy élmény, vagy nagy keserűség és szóba áll velem, mesél, elmondja. Régen nem volt ilyen.

Pallós Boglárka: Ádámot ismerve ő érzi, ha mi feszültek, szomorúak, mérgesek vagyunk. A kedvünkért sokszor bezökken a mi világunkba. Rendkívül értelmes, értékes dolgokat fogalmaz meg válaszaiban. Számára azonban ez nagyon nehéz és csak az irántunk érzett szeretetből teszi ezt meg.

Hasonló esetben, a legtöbb család szétmegy, elválnak, nem vállalják a felelősséget. Nálatok hogyan alakult?

Sághegyi Péterné: Hát, ez eszembe se jutott.

Sághegyi Péter: Az én gyerekem akkor is.

Sághegyi Péterné: A párkapcsolatunkat ez a tény inkább megszilárdította. Mind a kettőnkre szüksége van. Ha mi szétmegyünk, akkor mi lesz, hova citáljuk őket?

Pallós Boglárka. Ha a jelenről beszélünk, akkor lehet úgy fogalmazni, hogy a nehézségnek a vonulata nyugvópontra került?

Sághegyi Csaba: Úgy érzem jelenleg, nem élem meg nehézségként.

Sághegyi Péterné: Én sem.

Sághegyi Csaba: Az ember hozzá szokik, valahol a tudatába ezt helyre teszi, ezzel együtt kell élni. Nekem ez az életem. Lehet, hogy másnak más. Mindenkinek megvan a maga baja. Ez az enyém. Alapvetően az én fejembe kell, hogy eldőljön a dolog. Ha a magam részét összegzem, amiért a nehézség volt, az három szálon futott. Így az első: a félelem. Mi lesz az öcsivel? Mi lenne? Él és virul. A másik: mit mondanak a többiek? Meg kellett tanulni nem törődni vele. A harmadik: hogy ő, hogyan érzi magát. Az az idő, amikor ő nagyon rosszul érezte magát, elmúlt és most nagyon jól érzi magát, tehát részemről a nehézség része, elszállt és integetek neki, hogy vissza se jöjjön.

Sághegyi Péterné: Tudod ettől függetlenül, amilyen helyzetben vagyunk, sok örömet ad Ádám. Nagyon sokat.

Sághegyi Csaba: Majdnem minden este nevetgélünk.

Sághegyi Péterné: Megmaradt kisgyerekek. Megmaradt az én aranyos kisfiamnak. Nem fog felnőni soha. Viszont itt motoszkál bennem az a dolog, hogy mi lesz, ha mi nem leszünk?

Sághegyi Csaba: Hát itt vagyok én.

Sághegyi Péterné: Igen.

Sághegyi Péter: Szerintem a világon nincs olyan dolog, öröm, amelyikben nincs egy kis üröm is. Most az a kérdés, hogy magunkban mit teszünk hangsúlyossá. Ha negatív oldalát, akkor megnehezítjük a saját életünket. Amennyiben a pozitív részét kezdjük hangsúlyozni és a rosszat tudatosan háttérbe tenni, akkor sokkal könnyebb lesz.

Pallós Boglárka: A családban mindenki hívő?

Sághegyi Péter: Nem vagyok ateista. Megkeresztelték. Kisgyerekként öreganyámmal jártam templomba. Ha egy mondattal össze kéne foglalni, akkor Móricz Zsigmond regényének a címe, a „Légy jó mindhalálig” jutna az eszembe. Ez az én hitvallásom. A Biblia erről szól. Igyekszünk magunkat tartani hozzá. Csak engem ne akarjanak állandóan bevinni a templomba.

Sághegyi Csaba: Ide adnád nekem azt a Bibliát? Erről eszembe jutott valami, amit apu mondott az előbb. Hogy mindig meg lehet találni a dolgokban a jót is, rosszat is és amelyikkel többet foglalkozunk, az határozza meg az életünket.

„Továbbá atyám fiai, amik csak igazak, amik csak tisztességesek, amik csak igazságosak, amik csak tiszták, amik csak kedvesek, amik csak jó hírűek, ha van valami erény és ha van valami dicséret, ezekről gondolkodjatok.,, (Fil.4,8)

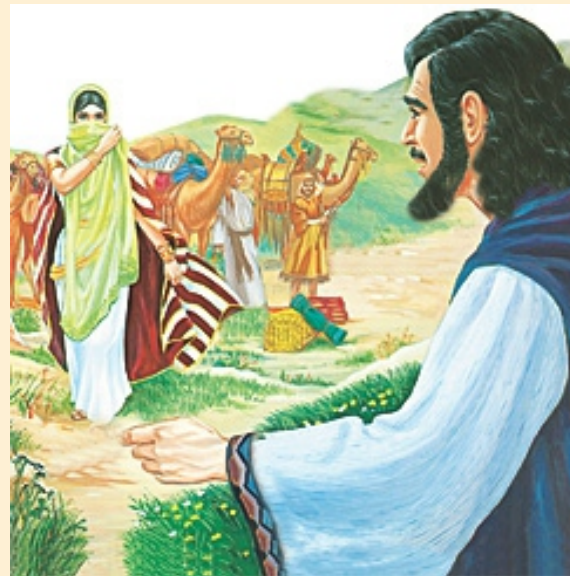
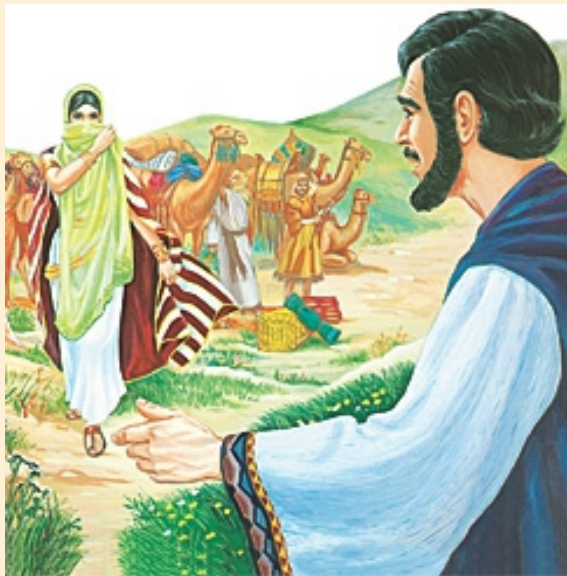
Tehát, úgy gondolom, hogy az ember magának is, a környezetének is azzal tesz jót, ha úgymond hálás azért, ami van és annak örülni tud.

„Böngészde” gyerekeknek

Izsák megtalálja társát.

Figyeld meg a képeket, és fedezd fel mind a nyolc különbséget!

Tartalom

Beköszöntő

Bánné Kiss Erzsébet.....3. old

Alapvetés

Bán Béla református lelkész: Hűség Jövevényként4. old

Kötélékek

Pallós Boglárka: Két nagymama, tömérdek unoka 6. old

Nievel Béla fotója10. old

Cédrus csalá

Pallós Boglárka: Beszélgetés dr. Gál Zoltánné Nagy Erzsébettel és dr. Gál Zoltánnal13. old

Cédrus gyöngyszem

A Református Kismamaház a krízisbe került családokért16. old

Erőtérben

Pallós Boglárka: Beszélgetése a Sághegyi családdal.....17. old

Nievel Béla fotója23. old

Böngészde gyerekeknek

Romendáné Füzesi Nóra összeállítása27. old

Tartalom28. old

SZÉCHENYI TERV

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujsechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió
támogatásával valósul meg.